

Vega verneområdestyre

Årsmelding 2012

Innhold

1.0 Innledning.....	3
2.0 Midler til forvaltning av verneområdene i Vega kommune	5
2.1 Etablering og drift av sekretariat.....	5
2.2 Drift utvalg.....	5
2.3 Forvaltningsplan	6
2.4 Tiltaksmidler	6
2.5 Bestillingsdialog.....	6
3.0 Konkrete tiltak	7
3.1 Tiltaksmidler	7
3.2 Bestillingsdialogen	7
3.3 Rapportering fra SNO – lokalt.....	9
4.0 Forvaltningsplan for Vegaøyen verdensarvområde	10
5.0 Vega verneområdestyre	10
5.1 Styret	10
5.2 Verneområdeforvalter.....	12

1.0 Innledning

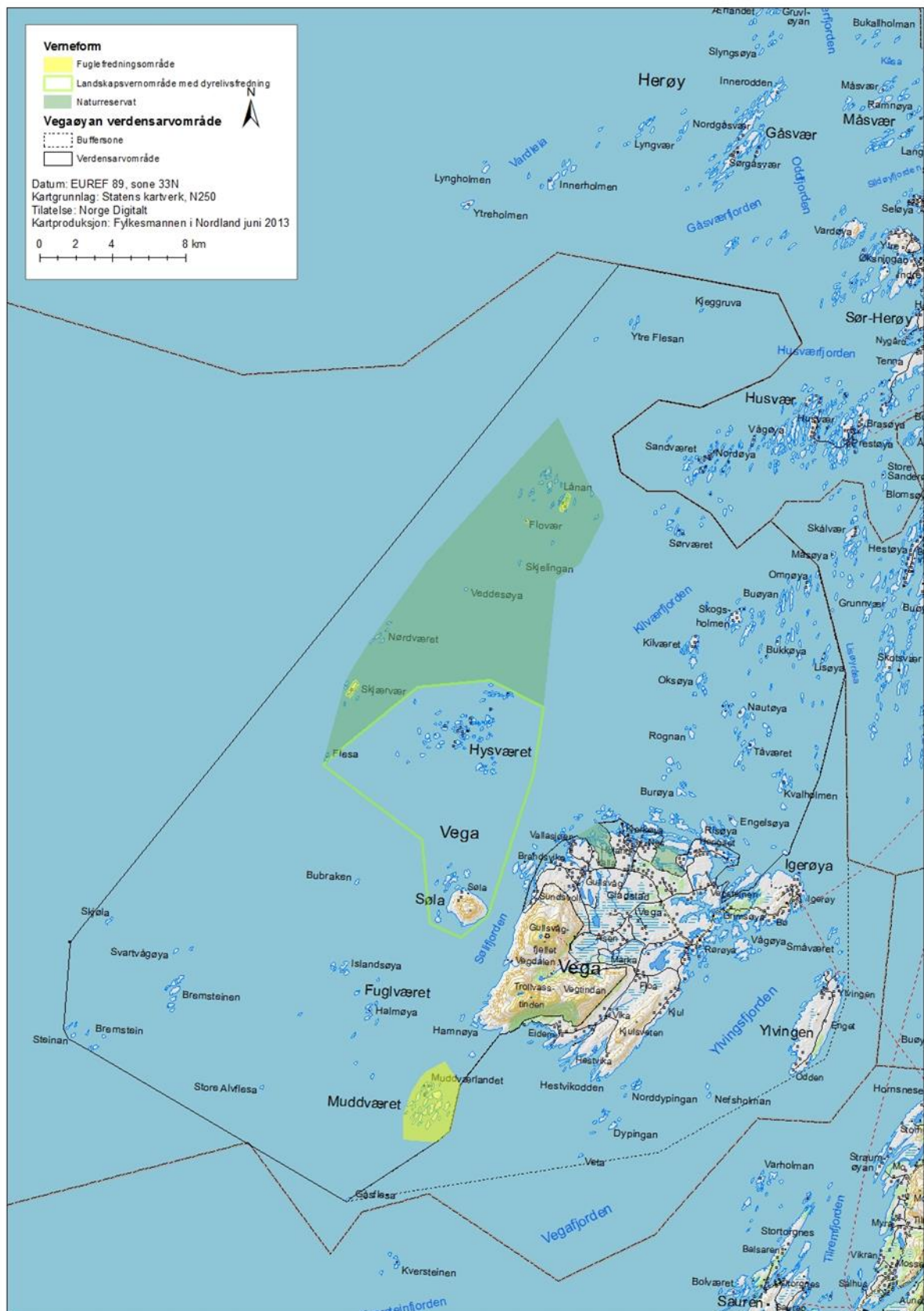
Vega verneområdestyre består av tre politiske representanter; to fra Vega kommune og en fra Nordland fylkeskommune. Sekretariatet for verneområdestyret er en verneområdeforvalter som er ansatt hos Fylkesmannen i Nordland, men med lokalt kontorsted. Forvalteren skal sammen med styret se til at forvaltningen av verneområdene gjennomføres i samsvar med verneforskriftene for de enkelte verneområdene, naturmangfoldloven, nasjonale miljømål og internasjonale forpliktelser. Verneområdene er vist i kartet på neste side.

12.mars 2012 ble det konstituert nytt styre i Vega verneområdestyre hvor følgende ble vedtatt: André Møller (leder), Hanne Wika (nestleder med vara Marius Jøsevoid), Ann-Hege Lervåg (styremedlem med vara Einar Silseth). Jannike Wika er ansatt som verneområdeforvalter.

Konstitueringen innebærer at forvaltningsmyndigheten for verneområdene er delegert til Vega verneområdestyre. Verneområdestyret har med konstitueringen påtatt seg å forvalte viktige nasjonale og internasjonale naturverdier (jf. vedtektene av 18.12.2010). Styret skal sørge for at de nasjonale verdiene blir ivaretatt som forutsatt gjennom opprettelsen av de ulike verneområdene og forvaltningen av verneområdene skal sees i sammenheng med forvaltningen av verdensarvområdet.

Forvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdene. Forvalterens hovedfunksjon er å være sekretariat for verneområdestyret og faglig forberede alle styresaker. Forvalter skal gjennom sin saksbehandling bidra til at styret forvalter verneområdene i samsvar med naturmangfoldloven (§§ 7-12) og verneforskriftene.

Det er Vega verneområdestyre sitt ansvar å påse at verneverdiene ikke forringes/ivaretas, som følge av deres forvaltningspraksis. Hvis verneverdiene forringes eller er i fare for å forringes skal verneområdestyret påse at nødvendige tiltak blir igangsatt. Videre skal Vega verneområdestyre behandle og avgjøre alle dispensasjonssøknader. Styret har også et selvstendig ansvar for å anmelde/rapportere brudd på verneforskriftene. Klage på vedtak skal sendes til Vega verneområdestyre, som oversender saken til Direktoratet for naturforvaltning (DN). DN forbereder klagesaken og sender saken til Miljøverndepartementet, som fatter endelig vedtak. Dette vedtaket kan ikke påklages.

Kart over Vegaøyan verdensarvområde og verneområdene.

2.0 Midler til forvaltning av verneområdene i Vega kommune

Utenom administrative tjenester og lønn til forvalter ble det i 2012 gitt følgende bevilgninger fra Direktoratet for naturforvaltning til Vega verneområdestyre:

• Etablering og drift av sekretariat	200 000 kr
• Drift utvalg	140 000 kr
• Forvaltningsplan	90 000 kr
• Tiltaksmidler	80 000 kr
• Bestillingsdialog	653 000 kr
Totalt	1 163 000 kr

Kommentarer til hver enkel bevilgning er gitt i kapittel 2.1 – 2.5.

I tillegg fikk Vega verneområdestyre bevilget 123 400 kr til opprydding etter storm og uvær vinteren 2012. Disse midlene ble fordelt på følgende måte:

Flovær fuglefredningsområde	Reparasjon av 5 bruer over kløfter/sprekker i ærfugl landskap	57 300 kr
Flovær fuglefredningsområde	Reparasjon av ehus	2 000 kr
Lånan fuglefredningsområde	Reparasjon av reier og ehus	38 600 kr
Hysvær landskapsvernområde	Reparasjon av gangbru som er ment for å styre ferdselen på øya	20 000 kr
Hysvær landskapsvernområde	Reparasjon av reier og ehus	5 500 kr
Totalt		123 400 kr

2.1 Etablering og drift av sekretariat

For utgifter til innkjøp av PC, mobiltelefon, kamera, etablering av bredbånd osv. Driftsposten dekker faste utgifter til kontorhold, reiseutgifter, telefon, porto, kontorrekvisita og eventuelt andre kontorutgifter. Midlene disponeres i samarbeid mellom fylkesmannen og styret.

2.2 Drift utvalg

Reise og møtegodtgjørelse for Vega verneområdestyre samt reiseutgifter for rådgivende utvalg. Midlene disponeres av styret.

2.3 Forvaltningsplan

Utgifter til arbeidet med forvaltningsplanene, midlene kan benyttes til dekning av utgifter i forbindelse med nødvendige registreringer, medvirkningsprosesser, trykking osv. Midlene disponeres av styret.

2.4 Tiltaksmidler

Benyttes til skjøtsel og tilrettelegging i verneområdene i tråd med forvaltningsplanen. Fordeles til hvert enkelt styre, i henhold til en fordelingsnøkkel som tar hensyn til antall verneområder og størrelse på samme verneareal. Midlene disponeres av styret.

2.5 Bestillingsdialog

Tiltaks-/investeringsmidler i nasjonalparker og andre større verneområder i tråd med forvaltnings-/skjøtselsplan eller andre relevante styringsdokumenter, jfr. tekstboks. Midlene skal gå til tiltak som er nødvendig for å ta vare på verneverdiene, inkludert investeringsutgifter til informasjon, skjøtsels-, og tilretteleggingstiltak. Midlene disponeres av styret, og prioriteringene av midlene som ble bevilget gjennom bestillingsdialogen er vist i kapittel 3.2.

Bestillingsdialogen er en formalisert prosess mellom forvaltningsmyndigheten og SNO (Statens naturoppsyn) lokalt for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt. Bestillingsmøtene er en arena for rapportering fra SNO lokalt, drøfting av status, utfordringer og tiltaksbehov. Dette er et grunnlag for forvaltningsmyndighetens innmelding av behov for oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak, samt innmelding av behov for tiltaksmidler til DN/SNO.

SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer, personell og økonomi for gjennomføring og rapportering av disse "kjerneoppgavene". Det vil likevel være av stor betydning at forvaltningsmyndigheten gir SNO faglige premisser og forslag til prioriteringer for aktiviteten som ligger i SNOs egen oppgaveportefølje.

Forvaltningsmyndighetene kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver ut over SNOs egne, faste kjerneoppgaver, som registreringsarbeid, særlige tiltak i verneområder (informasjons-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak) og lignende. Forvaltningsmyndigheten og SNO lokalt kan avtale å gjennomføre slikt feltarbeid gjennom bestillingsdialogen.

SNO lokalt vil avstemme disse oppgavene ift andre pålagte oppgaver og kapasitet for øvrig.

3.0 Konkrete tiltak

3.1 Tiltaksmidler

Som vist i kapittel 2.0 fikk Vega verneområdestyre 80 000 kr til tiltaksmidler og styret prioriterte å bruke tiltaksmidlene til overvåking av fugl i Kjellerhaugvatnet (35 000 kr), søppelaksjoner (11 000 kr), vedlikehold/slutføring av gjerder i Holandsosen og Kjellerhaugvatnet (20 000 kr) samt til diverse uforutsette utgifter til tiltak i verneområdene.

Bilde: Skogbrukselever fra Mosjøen vgs får praktisk erfaring i Kjellerhaugvatnet naturreservat, februar 2012.

3.2 Bestillingsdialogen

Vega verneområdestyre fikk altså 653 000 kr gjennom bestillingsdialogen og styret prioriterte å bruke pengene til:

- Hogst av sitkaskog i Kjellerhaugvatnet naturreservat (200 000 kr)
- Hogst og utkjøring av sitkaskog og furu i Kjellerhaugvatnet naturreservat (80 000 kr)
- Hogst av kratt i Holandsosen naturreservat (80 000 kr)
- Beiting og slått i verneområdene (200 000 kr)
- Overvåking av svidd område i Holandsosen naturreservat (58 000 kr)
- Ferdigstille gjerde i Kjellerhaugvatnet naturreservat (35 000 kr)

Bilde: Bioforsk Tjøtta overvåker svidd område i Holandsosen naturreservat.

I tillegg avtalte Vega verneområdestyre følgende prioriteringer for aktiviteten til SNO-lokalt:

- Følger opp skjøtselstiltak i verneområdene. Kontrollerer samtlige verneområder minst en gang pr. år.
- Områder der det pågår skjøtsel ska prioriteres i forhold til generelt oppsyn.
- Holder oppsyn med faste hekke- og ynglelokaliteter for trua/sårbare arter.
- Holder tilsyn i eggleggingstida.
- Holder tilsyn med samtlige grensemerker, skilt og informasjonstavler. Oppsynet må selv vurdere behovet for og melde inn supplerende anskaffelser av verneskilt av nødvendige typer.
- Overvåke faste hekkelokaliteter for trua/sårbare arter.
- Kartlegger forekomst av fremmede arter. I områder med større forekomster bør det meldes inn behov for mer detaljert kartlegging.
- Kontroll i forhold til hekkende storskarv i Skjærvær fuglefredningsområde.
- Veiledning og informasjon om naturverdiene og om regelverk som skal beskytte naturverdiene.
- I de tilfeller verneområdeforvalter skal på befaring, stiller Statens naturoppsyn med båt og tar samtidig oppsyn eller liknede i disse verneområdene.
- Alle registreringer som gjøres legges inn i www.artsobservasjoner.no

Utover dette avtalte Vega verneområdestyre med SNO-lokalt om å gjennomføre følgende feltarbeid i 2012:

- Følge opp skjøtselstiltak (fjerning av kvist og stubber etter hogst av sitkagran gjort i 2011 samt følge opp arbeidet med fjerning av lauvkratt) i Holandsosen, 3 dager.
- Følge opp skjøtselstiltak (hogst av sitkagran og rydding av lauvkratt) i Kjellerhaugvatnet, 3 dager.
- Felles befarings med båt til verneområdene i Vegaøyen, 8 dager.
- Sjøppelrydding, 4 dager.
- Formidling/informasjon til barn og unge, 4 dager.
- Fangst av mink i verneområdene i Vegaøyen, 5 dager.

Bilder: Hogst og frakting av sitkaskog fra Kjellerhaugvatnet naturreservat

3.3 Rapportering fra SNO – lokalt

SNO-lokalt rapporterte for 2012 om at det ble utført tilsyn i alle verneområder i Vega i 2012. Det ble loggført 51 oppsynsturer, - noe som gir et snitt pr. verneområde på vel 7 tilsyn. SNO rapporterer videre om noen klare utviklingstrekk i noen retning i de aktuelle verneområdene. Tilstanden, ser en bort fra forbedringene som følger av skjøtsel og fjerning av "svartlistede" arter, synes tilnærmet uendret.

Generelt mener SNO – lokalt at det må være et mål i seg selv å få oppsøkt alle verneområdene, - helst flere ganger. Det bør ut fra preventive hensyn fortsatt være slik at en av oppsynets viktigste oppgave er å være til stede, - "å se og bli sett".

For perioden med hekkende sjøfugl vil SNO i fremtiden forsøke få til en noe tettere oppfølging av ilandstigningsforbudene. Han mener videre at det i 2013 også bør utføres sjøppelaksjoner i utvalgte områder. Vegaøyen verdensarvområde og områder med mye hekkende sjøfugl bør prioriteres og infotavler bør til enhver tid vurderes satt der det fremstår et behov.

Se nærmere beskrivelse av aktivitetene til SNO-lokalt i verneområdene, i vedlegg («Årsrapport SNO-Helgeland 2012»).

4.0 Forvaltningsplan for Vegaøyen verdensarvområde

Verneområdeforvalter har i oppdrag å revidere forvaltningsplanen for Vegaøyen verdensarvområde.

Det ble i 2012 avholdt tre møter i referansegruppa, to møter med DN, to møter med Fylkesmannen i Nordland og flere møter med arbeidsgruppa for å komme frem innholdet og disposisjon i forvaltningsplanen. I tillegg har verneområdeforvalter deltatt på møter i ulike sammenhenger for å orientere brukere om forvaltningsplanen og her bedt om innspill til planen. Dette resulterte i følgende fokus på tema:

- Beite-/slettelandskap og vegetasjon
- Marine naturtyper
- Ærfugldrif
- Fugleliv
- Kulturminner
- Brukerinteresser
 - Fiskeri og oppdrett av marine arter
 - Reiseliv og friluftsliv
 - Utdanning og kompetanse
- Formidling
- Overvåking av verdensarvområdet

I tillegg kommer utfordring og tiltak tilknyttet temaene.

Målet er at forvaltningsplanen for Vegaøyen verdensarvområde er ferdig i løpet av 2013.

5.0 Vega verneområdestyre

5.1 Styret

Det ble avholdt fire styremøter i 2012. Protokoller for møtene ligger på nettside

<http://www.nasjonalparkstyre.no/vega/>

I 2012 ble det gjennom Vega verneområdestyre gitt

- to dispensasjoner til motorferdsel, en dispensasjon til helikopterflyving og fem dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Holandsosen naturreservat
- to dispensasjoner til motorferdsel, en dispensasjon til helikopterflyving og fem dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Kjellerhaugvatnet naturreservat
- tre dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Hysvær/Søla landskapsvernområde
- fem dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Lånan/Skjærvær naturreservat

- fire dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde
- tre dispensasjoner etter naturmangfoldloven § 48 i Muddvær fuglefredningsområde
- en dispensasjon til helikopterflyving og en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 i Eidemsliene naturreservat

I 2012 representerte styreleder Vega verneområdestyre

- under samlingen for nasjonalparkforvaltere i Nordland hvor styreleder holdt innlegg om erfaringer med tanke på planarbeid knyttet til utvikling i kommunen
- hos Fylkesmannen i Nordland, opplæring av nasjonalparkstyrene/verneområdestyrene hvor styreleder holdt innlegg om erfaringene fra Vega verneområdestyre
- nasjonalparkkonferansen på Otta, her deltok også vara Einar Silseth
- styreleder har dessuten arbeidet aktivt mot sentrale myndigheter for å fremskynde prosessen for å endre verneforskriftene for Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområde og Muddvær fuglefredningsområde samt Hysvær/Søla Landskapsvernområde med dyrelivsfredning

Bilde: Befaring i Holandsosen naturreservat

5.2 Verneområdeforvalter

Verneområdeforvalter er sekretær for Vega verneområdestyre og har kontorlokaler i den framtidige Verdensarvporten på Nes. Jannike Wika er ansatt som verneområdeforvalter og begynte i jobben 12. september 2011.

De viktigste arbeidsoppgavene for verneområdeforvalter i 2012 har vært:

- Opplæring hos Fylkesmannen i Nordland
- Arbeid med forvaltningsplan for Vegaøyen verdensarvområde
- Prosjektoppfølgning, jfr. kapittel 3.0
- Informasjon og presentasjon av Vega verneområdestyre, arbeidsoppgaver og muligheter
- Daglig drift med strategi- og økonomiarbeid

Verneområdeforvalter har representert og presentert Vega verneområdestyre og styrets arbeid på følgende møter:

Februar:

- **Forvaltningsknutepunktet** arrangerte møte på Nes. Brukere av verdensarvområde til beiting og annen type skjøtsel av vegetasjon. Samt videre samarbeid med tanke på skjøtsel i verneområdene på Vega. Verneområdeforvalter presenterer Vega verneområdestyrets funksjon samt arbeidet med forvaltningsplanen.
- **Vega kommunestyre.** Verneområdeforvalter presenterer Vega verneområdestyrets funksjon samt arbeidet med forvaltningsplanen
- **Verneområdeforvalter** arrangerte møte for Mosjøen videregående skole avdeling marka. Verneområdeforvalter presenterer Vega verneområdestyrets funksjon samt prioriteringer med tanke på tiltak og samarbeid med skogbrukslinja ved Mosjøen vgs.
- **DN** arrangerte samling for verneområdeforvaltere på Gardermoen. Verneområdeforvalter deltok i opplæring i ePhorte og utarbeiding av hjemmeside.

Bilde: Muddvær fuglefredningsområde

Mars:

- **Mo i Rana.** Polarsirkelen friluftsråd holdt seminar om kulturlandskap hvor de stilte spørsmål «Skal vi holde liv i gamle gårder, åkrer og bygninger?». Verneområdeforvalter deltok på seminaret.

April:

- **DN** arrangerte samling for verneområdeforvaltere på Thorbjørnrund Hotell (Hadeland). Tema: Utarbeiding av forvaltningsplaner, verdiskaping i verneområder, besøksstrategi for nasjonalparker.
- **Kystverket** arrangerte interkommunal lederøvelse i Brønnøysund hvor verneområdeforvalter deltok på øvelsen.
- **Team verdensarv.** Tema: orienteringer og veien fremover med team verdensarv. Verneområdeforvalter er en del av team verdensarv.

Mai:

- **Fylkesmannen i Nordland** arrangerte avdelingstur til Island. Verneområdeforvalter besøkte det Islandske parlament samt tur til noen av verneområdene i Island.
- **Høgskolen i Nesna** sin samfunnsfagklasse besøkte verdensarven. Verneområdeforvalter presenterer Vega verneområdestyrets funksjon samt prioriteringer med tanke på tiltak i verneområdene på Vega. Drøfting om verdiskaping i verneområder.

Juni:

- **Befaring** med SNO-lokalt og daglig leder i Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv til dunvær i verdensarvområde. Tema: årets ærfugl-drift og skjøtsel av vegetasjon

Juli:

- **Vega kommune (miljøvernsjef).** Møte om kartlegging og verdisetting av friluftsområder.

Verneområdeforvalter er med i arbeidsgruppe om kartlegging og verdisetting av friluftsområder på Vega.

Bilde: Ærfugl farm i Island, mai 2012.

August:

- **DN og SLF** arrangerte Nettverkssamling for utvalgte kulturlandskap på Tarva. Verneområdeforvalter representerte Vegaøyen verdensarvområde.
- **DN** arrangerte Nasjonalparkkonferansen 2012 på Otta. Tema: 50 års jubileum for Rondane nasjonalpark. Verneområdeforvalter, styreleder og vara deltok.
- **DN**, med Silje Reisz til Vega for å drøfte forvaltningsplan med verneområdeforvalter, med arbeidsgruppa og med verneområdestyre. Verneområdeforvalter orienterte om forvaltningsplanens status.

September:

- **Verneområdeforvalter** arrangerte møte for nasjonalparkforvaltere i Nordland til Vega hvor også styreleder deltok. Tema: Befaring i verneområder på Vega, verdiskaping i verneområder.
- **Team verdensarv.** Tema: Orienteringssaker og Forvaltningsplan for Vegaøyen verdensarvområde.
- **Norsk landbruksrådgiving og Bioforsk Tjøtta** arrangerte Markdag om gammelnorsk sau Hysvær. Verneområdeforvalter deltok.
- **Vega kommune (miljøvernsjef).** Møte om kartlegging og verdisetting av friluftsområder. Verneområdeforvalter er med i arbeidsgruppe om kartlegging og verdisetting av friluftsområder på Vega.

Bilde: Markdag om gammelnorsk sau i Hysvær, september 2012.

Oktober:

- **Fylkesmannen i Nordland.** Opplæring av nasjonalparkstyrene/verneområdestyrene hos Fylkesmannen i Nordland. Verneområdeforvalter hadde innlegg om saksbehandling og styreleder André Møller holdt innlegg om erfaringer fra Vega verneområdestyre.
- **Fuglevoktermøte** på Nes. Verneområdeforvalter hadde innlegg om forvaltningsplanen for Vegaøyen verdensarvområde.
- **Vega kommune.** Befaring i Muddvær fuglefredningsområde og Lånan fuglefredningsområde. Tema: Byggetiltak i verneområder.

November:

- **DN** arrangerte samling for verneområdeforvaltere på Røros. Tema: bestillingsdialog, mediehåndtering, bevaringsmål.
- **Forvaltningsknutepunktet** arrangerte møte om hold av villsau i verdensarvområde.

Med Vega Verneområdestyrets samlokalisering med Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv, Statens Naturoppsyn, og Helgeland Museum på Nes, er det et godt stykke på vei til å bygge opp et kompetansemiljø på verdensarv. Samlokaliseringen gjør det også enklere å ha en god informasjonsflyt og dialog i prosjektutvikling og ulike tiltak.

Bilde: Nes, porten til Vegaøyen Verdensarv

Vedlegg: «Årsrapport SNO-Helgeland 2012»